

Kuntalain (410/2015) § 110 mukaan:

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määrääjassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 29.9.2025 § 77 asettanut talouden tasapainottamistavoitteiksi ja -kriteereiksi vuodelle 2026 ylijäämäisen tilinpäätöksen, lainanoton pitää olla lainanlyhennyksiä pienempi ja investointikustannukset voivat olla enintään 3,0 miljoonaa euroa (ilman vesilaitoksen investointikustannuksia).

Hyvinvointilautakunta sekä elinympäristölautakunta ovat käsitelleet omat talousarvioesityksensä vuodelle 2026.

Kunnanhallitus jatkaa talousarvion päätöskäsittelyä seuraavassa kokouksessaan 1.12.2025.

Vaikutusten arviointi	Talousarvio on edellytys tasapainoisen kuntatalouden suunnittelussa. Valtuusto seuraa talousarvion toteutumista talousarviovuoden aikana talouskatsauksien yhteydessä ja tarvittaessa reagoi mahdollisiin muutoksiin.
Valmistelija	Talous- ja hallintojohtaja
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää käsitellä talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2028 luonnosta.
Päätös	Kunnanhallitus käsitteli Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028 luonnosta. Hyvinvointijohtaja Riitta Lappalainen poistui kokouksesta klo 18.23. Kokouksessa pidettiin tauko klo 18.33-18.40.
Lisätietoja	Talous- ja hallintojohtaja puh. 050 439 8005

Kunnanhallitus 02.12.2025 § 273

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 29.9.2025 § 77 asettanut talouden tasapainottamistavoitteiksi ja -kriteereiksi vuodelle 2026 ylijäämäisen tilinpäätöksen, lainanoton pitää olla lainanlyhennyksiä pienempi ja investointikustannukset voivat olla enintään 3,0 miljoonaa euroa (ilman vesilaitoksen investointikustannuksia).

Hyvinvointilautakunta on käsitellyt talousarvioehdotuksen 23.10.2025 § 87 ja elinympäristölautakunta 28.10.2025 § 123.

Käyttötalous

Vuoden 2026 talousarviosuunnittelun pohjana oli pääosin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2025, jonka päälle oli huomioitu virka- ja työehtosopimuksien mukaiset palkankorotukset sekä kaikille palvelualueille asetettu yhteinen ylijäämäisen tilinpäätöksen mukainen säästötavoite.

Toimintatuotot (ulkoiset ja sisäiset) ovat noin 18,83 miljoonaa euroa. Toimintatuotot laskevat noin 1,2 prosenttia vuoden 2025 muutetusta talousarvioista.

Toimintakulut ovat noin 52,29 miljoonaa euroa. Toimintakulut ovat 0,3 prosenttia suuremmat kuin vuoden 2025 muutetussa talousarviossa.

Vuonna 2026 toimintakate on noin -33,46 miljoonaa euroa. Toimintakate kasvaa eli nettomenot kasvavat 0,41 miljoonaa euroa (1,2 %) verrattuna vuoden 2025 muutettuun talousarvioon.

Verorahoitus

Liperin kunnallisveroprosentti vuodelle 2026 on 9,5 prosenttia ja arvio kunnallisverokertymästä on 6,8 prosenttia vuotta 2025 suurempi. Kiinteistöveroprosentit säilyvät edelleen keskiarvon alapuolella verrattuna koko maahan ollen noin 3,26 miljoonaa euroa. Liperin kunnan yhteisöverokertymän noin 1,2 miljoonan euron arvioidaan pysyvän vuoden 2025 tasolla.

Verotuloennuste perustuu kuntaliiton tekemään verotulojen kehittymisen arvioon.

Valtiovarainministeriön loppuvuodesta 2025 julkaisemien laskelmien mukaan Liperin kunnan valtionosuuksien määräksi on arvioitu yhteensä noin 9,05 miljoonaa euroa vuodelle 2026. Vuoden 2025 valtionosuudet ovat arviolta noin 8,84 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Investointitaso on sopeutettu kestävämmälle tasolle velkaantumiseen liittyvien riskien kasvun, korkotason nousun ja korkean investointitason menojen lisäävien vaikutusten rajoittamiseksi. Kunta on viime vuosina voimakkaasti investoinut mm. koulurakennuksiin. Tällä hetkellä rakenteilla on Viinijärven koulu, päiväkotitoiminta ja kirjasto, kohde rahoitetaan leasingrahoituksella. Merkittävien investointien vuoksi kunnan lainakanta on nyt ennätyksellisen suuri. Investoinneista aiheutuvat poistot ja lainojen lyhennykset rasittavat kunnan taloutta merkittävästi tulevina vuosina.

Vuoden 2026 nettoinvestoinnit ovat noin 4,5 miljoonaa euroa ja ilman vesihuoltolaitosta 2,99 miljoonaa euroa. Koko taloussuunnitelmakauden investointien arvioidaan olevan noin 17,0 miljoonaa euroa.

Rahoitusosuudet

Toteutuneen mittavan investointitason takia kunnan lainakanta tulee olemaan ennätyksellisen suuri seuraavien vuosien aikana. Myös investointeihin kohdistuvat poistot tulevat rasittamaan kunnan käyttötaloutta tulevina vuosina. Suunnitelman mukaiset lainojen lyhennykset vuonna 2026 ovat 8,1 miljoonaa euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa otetaan vuonna 2026 enintään 5,0 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakaudella 2026–2028 lainakannan arvioidaan laskevan 5,4 miljoonaa euroa.

Lainojen korkomenoissa on varauduttu samaan kustannuserään kuin vuonna 2025. Mahdollinen korkokannan voimakas nousu on riski, joka on syytä tiedostaa.

Talousarviota valmistellaan kunnissa useiden muutosten ja epävarmuustekijöiden keskellä, minkä vuoksi tulevat vuodet tulevat olemaan taloussuunnittelun osalta haasteelliset.

Liperin kunnan vuoden talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2028 on liitteenä.

Kunnanjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 27.11.2025. Kunnanhallitus käsittelee kunnanjohtajan esityksen kokouksessaan 2.12.2025. Talousarvion valtuustokäsittely on 8.12.2025.

Valmistelija	Talous- ja hallintojohtaja
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää: 1. hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman, ja 2. esittää kunnanvaltuustolle vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman hyväksymistä.
Päätös	Kunnanhallitus päätti: 1. hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman, ja 2. esittää kunnanvaltuustolle vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman hyväksymistä. Kokouksessa pidettiin tauko klo 18.42-18.52.
Ote Lisätietoja	Valtuusto Talous- ja hallintojohtaja, p 050 439 8005

Valtuusto 08.12.2025

14/02.02.00.01/2025

Päätös

Lisätietoja

Talous- ja hallintojohtaja, p 050 439 8005